

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«ВЕТЕРИНАРНА ФАРМАКОЛОГІЯ»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Код і найменування спеціальності	211 Ветеринарна медицина
тип і назва освітньої програми	ОПП Ветеринарна медицина
Курс, семестр	3 курс, 5-6 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 6,0 Загальна кількість годин 180, із яких: лекцій – 32 год, лабораторних – 56 год. Форма семестрового контролю – залік / екзамен
Мова(и) викладання	Державна
ННІ / факультет, кафедра	Факультет Ветеринарної медицини Кафедра Терапії імені професора П. І. Локеса
Контактні дані розробника(ів)	<i>Викладачі:</i> кандидат ветеринарних наук, доцент Дмитренко Надія Іванівна <i>Контакти:</i> e-mail: nadiia.dmytrenko@pdau.edu.ua https://www.pdau.edu.ua/people/dmytrenko-nadiya-ivanivna кандидат ветеринарних наук, доцент Канівець Наталія Сергіївна <i>Контакти:</i> e-mail: nataliia.kanivets@pdau.edu.ua https://www.pdau.edu.ua/people/kanivec-nataliya-sergiyivna кандидат ветеринарних наук, доцент Кравченко Сергій Олександрович https://www.pdau.edu.ua/people/kravchenko-sergiy-oleksandrovyh
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Попередньою умовою є вивчення навчальних дисциплін Латинська мова, Анатомія свійських тварин, Лікарські рослини, Ветеринарна мікробіологія, Фізіологія тварин
Компетентності	<i>Загальні:</i> ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення інформації з різних джерел. ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та професії. ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК 12. Прагнення до збереження навколишнього середовища. ЗК 14. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 15. Здатність приймати обґрунтовані рішення. <i>Фахові:</i> ФК 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні

	засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності. ФК 8. Здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби.
Програмні результати навчання	ПРН 6. Розуміти сутність процесів виготовлення, зберігання та переробки біологічної сировини ПРН 16. Знати правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розуміти механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин. ПРН 22. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати, володіти системою рухових умінь і навичок.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
Комунікації, здатність брати на себе відповідальність, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміння важливості кінцевих термінів	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Засвоїти фармакодинаміку та фармакокінетику основних лікарських речовин. Вміти обирати оптимальний, найбільш ефективний і найменш небезпечний препарат по його фармакологічній характеристиці. Навчитися виписувати рецепти, обґрунтовувати теоретичні передумови для практичного застосування лікарських препаратів залежно від фармакодинаміки та біотрансформації ліків у організмі тварин різних видів та особливостей патогенезу хвороби.	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Загальна фармакологія. Тема 2. Препарати, що впливають на центральну нервову систему. Тема 3. Засоби, що діють на периферійну нервову систему. Тема 4. Препарати, що впливають на серцево-судинну систему. Тема 5. Препарати, що впливають на кровотворення та процес згортання крові. Замінники крові. Тема 6. Препарати, що впливають на систему імунітету. Тема 7. Препарати, що впливають на сечову систему. Сечогінні засоби. Тема 8. Протимікробні та протипаразитарні препарати. Тема 9. Препарати, що впливають на обмін речовин. Тема 10. Ферментні препарати. Тканинні препарати. Препарати амінокислот. Бактеріальні препарати. Тема 11. Солі лужних металів. Тема 12. Препарати мінеральних елементів. Тема 13. Антигельмінтні препарати. Інсектицидні препарати. Дератизаційні препарати.	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
<i>Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:</i> – словесні методи: лекція, розповідь, пояснення; – наочні методи: ілюстрування, демонстрування, спостереження; – практичні методи: лабораторні роботи, робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування. <i>Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:</i> – методи формування пізнавальних інтересів: створення ситуації інтересу й новизни	

навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; метод відповідей на запитання і опитування думок здобувачів вищої освіти.
– методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності: роз'яснення мети навчальної дисципліни.

Іноваційні та інтерактивні методи навчання:

– дискусії, проектування професійних ситуацій.

Комп'ютерні, мультимедійні методи:

– використання мультимедійних презентацій,

Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

– методи усного контролю: опитування.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Наведені у Додатку до силабусу

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Щодо термінів виконання та перескладання

Усі завдання, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані у встановлені терміни. Оцінки, отримані здобувачем вищої освіти, вносяться викладачем в електронний журнал АСУ ПДАУ. Пропущені без поважної причини заняття опрацьовуються самостійно. У разі невиконання здобувачем вищої освіти завдань або неучасті в заходах поточного контролю за відповідний вид навчальної діяльності виставляється оцінка «0» балів. Здобувач вищої освіти має право підвищити результати поточного контролю шляхом виконання відповідних завдань до початку семестрового контролю, окрім тих, які проводилися під час аудиторних занять. Відпрацювання пропущених заходів поточного контролю здійснюється виключно з метою оцінювання результатів навчання, які не були оцінені у встановлені строки. Здобувач, який не з'явився без поважної причини на екзамен, вважається таким, що має підсумкову академічну заборгованість. Повторне проходження екзамену для ліквідації підсумкової академічної заборгованості (FX) допускається двічі: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку формує декан факультету, за участю викладачів відповідної кафедри. Здобувач вищої освіти, який одержав під час семестрового контролю незадовільну оцінку F має право повторно опанувати освітній компонент.

Щодо академічної доброчесності

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись політики, стандартів і процедур дотримання академічної доброчесності які регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в ПДАУ, Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ПДАУ, Кодексом академічної доброчесності ПДАУ. На факультеті функціонує Комісія з академічної доброчесності, яка здійснює загальний моніторинг та контроль за дотриманням норм та принципів академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу. Обов'язковими вимогами є: самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної і наукової діяльності. Процедура розгляду порушення академічної доброчесності здобувачем вищої освіти регламентована Кодексом академічної доброчесності ПДАУ.

Щодо використання інструментів штучного інтелекту	Використання систем штучного інтелекту в освітньому процесі здійснюється відповідно до Правил використання систем штучного інтелекту в освітньому процесі Полтавського державного аграрного університету. Студент при опануванні дисципліни може використовувати продукт згенерований ШІ, але при цьому несе особисту відповідальність за зміст та результати роботи, підготовленої із використанням систем штучного інтелекту. Використання ШІ не звільняє студента від дотримання принципів академічної доброчесності, вимог законодавства щодо авторського права та захисту персональних даних, а також не повинно підміняти його самостійну пізнавальну діяльність. Факт використання системи штучного інтелекту під час підготовки академічної роботи підлягає обов'язковому розкриттю із зазначенням використаного інструмента та мети його застосування. Інструменти ШІ можуть використовуватися здобувачами вищої освіти як допоміжний засіб для пошуку та структурування інформації, генерування ідей, формулювання запитань, мовного редагування завдань, візуалізації інформації для підготовки презентації. У разі використання у завданні текстів, зображень, даних або інших результатів, згенерованих ШІ, здобувач вищої освіти повинен зазначити факт такого використання із зазначенням інструменту ШІ та способу його використання. Не допускається використання ШІ для повного виконання завдання, подання згенерованих ШІ результатів як власного результату навчальної діяльності без зазначення факту їх використання, створення або подання недостовірної, сфабрикованої чи фальсифікованої інформації, генерування неіснуючих джерел, посилань або інших даних. У разі встановлення факту таких порушень здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання і презентацію за новою темою.
Щодо відвідування занять	Відвідування занять є обов'язковим.
Щодо зарахування результатів неформальної/інформальної освіти	На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти ПДАУ. Здобувач вищої освіти може опанувати рекомендований онлайн-курс та перезарахувати здобуті результати навчання як частину навчальної дисципліни. Перезарахування може відбуватися упродовж семестру, у якому відбувається опанування освітнього компонента, проте не пізніше ніж за місяць до встановленої дати семестрового контролю.
Щодо оскарження результатів оцінювання	Порядок оскарження контрольних заходів урегульовано Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАУ. Результат оцінювання можна оскаржити не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання цього здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету. Заяву щодо оскарження результатів оцінювання розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням декана факультету. Результатом розгляду апеляції є прийняття комісією рішення, що попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання з відповідного освітнього компонента і не змінюється або рішення, що попередня оцінка знань здобувача не відповідає рівню досягнення результатів навчання здобувача з відповідного освітнього компонента, здобувач заслуговує іншої оцінки.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Хмельницький Г. О., Духницький В. Б. Ветеринарна фармакологія : підручник. Київ, 2017. 571 с.
2. Державна фармакопея України. Х.: РІРЕГ, 2002. 532 с.
3. Клінічна ветеринарна фармакологія : посібник. О.І. Канюка та ін. Одеса, 2006. 296 с.
4. Методичний посібник для проведення лабораторних занять із дисципліни “Ветеринарна фармакологія”. П.І. Локес, П.П. Шатохін, К.В. Супруненко, А.В. Гришук, С.О. Кравченко, Н.С. Ульянов, Т.Л. Бурда. Полтава, 2010. 50 с.

Допоміжні

1. Засоби, що пригнічують центральну нервову систему: Методичні вказівки / П.П. Шатохін, Н.С. Канівець. Полтава, 2019. 40 с.
2. Засоби, що збуджують центральну нервову систему: Методичні вказівки / П. П. Шатохін, Н. С. Канівець. Полтава, 2019. 30 с.
3. Антибіотики: методичні вказівки. П. П. Шатохін, Н. С. Канівець. Полтава, 2018. 52 с.
4. Сульфаніламідні препарати: методичні вказівки. П. П. Шатохін, Н. С. Канівець. Полтава, 2019. 45 с.
5. Кравченко С.О. Використання «Лораксону» для лікування собак за пневмоній. Вісник Полтавської державної аграрної академії. 2013. № 4. С. 85 – 87.
6. Канівець, Н. С., Кравченко, С. О., Дмитренко, Н. І., Дев'ятко, О. С., Кулинич, С. М., & Делейчук, О. П. (2025). Токсикологія, фармакологія та терапія тварин за отруєння антикоагулянтними родентицидами: огляд. *Scientific Progress & Innovations*, 28(1), 244–248. <https://doi.org/10.31210/spi2025.28.01.38>
- 7) Дмитренко, Н., Канівець, Н., Кравченко, С., Каришева, Л., Зарицький, С., та Дев'ятко, О. (2025). Діагностика дерматитів та використання препаратів рослинного походження в лікуванні собак. *Науковий прогрес та інновації*, 28 (3), 277–284. <https://doi.org/10.31210/spi2025.28.03.43>
- 8) Супруненко, К., Дмитренко, Н., Каришева, Л., та Слинько, В. (2025). Вплив внутрішньом'язового введення препарату «Тривіт» на вміст білка в сироватці крові кобил за дефіциту поживних речовин у раціоні. *Науковий прогрес та інновації*, 28 (3), 256–261. <https://doi.org/10.31210/spi2025.28.03.39>

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри терапії імені професора
П. І. Локеса протокол від 01 вересня 2026 року №1

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни на 5-й семестр

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Усний контроль (опитування)	Тестування	Виписування рецептів	Виконання самостійної роботи (доповідь з презентацією)	
Тема 1. Загальна фармакологія.	7	10	5	10	56
Тема 2. Препарати, що впливають на центральну нервову систему.	7		5		
Тема 3. Засоби, що діють на периферійну нервову систему.	7		5		
Тема 4. Препарати, що впливають на серцево-судинну систему.	7	10	5	10	44
Тема 5. Препарати, що впливають на кровотворення та процес згортання крові. Замінники крові.	7		5		
Разом	35	20	25	20	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни на 6-й семестр

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Екзамен	Разом
	Усний контроль (опитування)	Тестування	Виписування рецептів	Виконання самостійної роботи (доповідь з презентацією)		
Тема 6. Препарати, що впливають на систему імунітету. Тема 7. Препарати, що впливають на сечову систему. Сечогінні засоби.	5	10	5	10		35
Тема 8. Протимікробні та протипаразитарні препарати.			5			
Тема 9. Препарати, що впливають на обмін речовин. Тема 10. Ферментні препарати. Тканинні препарати. Препарати амінокислот. Бактеріальні препарати.	5	10	5	10		
Тема 11. Солі лужних металів. Тема 12. Препарати мінеральних елементів.			5			
Тема 13. Антигельмінтні препарати. Інсектицидні препарати. Дератизаційні препарати.	5		5			
Екзамен					20	20
Разом	15	20	25	20	20	100

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

Поточний контроль:

Усний контроль (опитування) (0-7) для тем 1-5:

Бали	Здатність здобувача
7	Здобувач вищої освіти дав повну відповідь на поставлені питання, вмів диференціювати знання, повно аналізувати і оцінювати факти, прогнозувати очікувані результати від прийнятих рішень. Знає правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розуміє механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин.
5-6	Здобувач вищої освіти дав відповідь на всі питання, але ним допущені окремі неточності. Знає правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розуміє механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин.
3-4	Здобувач вищої освіти дав неповні відповіді на поставлені питання, недостатньо проаналізував і оцінив факти або події. За допомогою викладача обирає правильні методи зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розуміє механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин.
2	Дані неправильні відповіді на поставлені питання, але здобувач вищої освіти володіє основними термінами і визначеннями з теми. Слабо орієнтується в правилах зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування.
1	Дані неправильні відповіді на поставлені питання, здобувач вищої освіти не володіє основними термінами і визначеннями з теми.
0	Відповіді відсутні

Усний контроль (опитування) (0-5) для тем 6-13:

Бали	Здатність здобувача
5	Здобувач вищої освіти дав повну відповідь на поставлені питання, вмів диференціювати знання, повно аналізувати і оцінювати факти, прогнозувати очікувані результати від прийнятих рішень. Знає правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розуміє механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин.
4	Здобувач вищої освіти дав відповідь на всі питання, але ним допущені окремі неточності. Знає правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розуміє механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин.
3	Здобувач вищої освіти дав неповні відповіді на поставлені питання, недостатньо проаналізував і оцінив факти або події. За допомогою викладача обирає правильні методи зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розуміє механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин.
2	Дані неправильні відповіді на поставлені питання, але здобувач вищої освіти володіє основними термінами і визначеннями з теми. Слабо орієнтується в правилах зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування.
1	Дані неправильні відповіді на поставлені питання, здобувач вищої освіти не володіє основними термінами і визначеннями з теми.
0	Відповіді відсутні

Тестування (0-10):

Бали	Здатність здобувача
10	75-100% правильних відповідей
7-9	50-74% правильних відповідей
4-6	25-49% правильних відповідей
2-3	10-24% правильних відповідей
1	менше 10% правильних відповідей

Виконання самостійної роботи (доповідь з презентацією) (0-10):

Бали	Здатність здобувача
8-10	здобувач представляє самостійно підготовлену презентацію, чітко і лаконічно формулює доповідь
4-7	здобувач представляє самостійно підготовлену презентацію, є незначні неточності у викладенні інформації
1-3	здобувач представляє презентацію та доповідь з неточностями у викладенні інформації
0	доповідь відсутня

Виписування рецептів (0-5):

Бали	Здатність здобувача
5	Здобувач вищої освіти правильно виписує рецепти, вміє визначати дозування лікарських засобів, коректно призначає лікарські форми та шляхи їх введення. Знає правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розуміє механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин.
3-4	Здобувач вищої освіти в цілому правильно виписує рецепти, вміє визначати дозування лікарських засобів, коректно призначає лікарські форми та шляхи їх введення. Допускає незначні помилки в дозуванні препаратів та структурі рецепту, які виправляє з допомогою викладача.
1-2	Рецепт виписаний некоректно, допущені грубі помилки в дозуванні та шляхах введення лікарських засобів.
0	Рецепти відсутні

Підсумковий контроль екзамен

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на екзамені

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
для 1-4-го теоретичного питання	0	відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти;
	1	здобувач вищої освіти володіє теоретичним матеріалом дещо вищим за початковий
	2-3	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, з допомогою викладача може виправляти помилки серед яких є суттєві;
	4	здобувач вищої освіти узагальнює отримані знання, розкриває зміст питань екзаменаційного білету з деякими неточностями, які з допомогою викладача аналізує та швидко виправляє;
	5	здобувач вищої освіти чітко, послідовно та у повному обсязі відповідає на питання білету, що свідчить про опанування програмних результатів

	навчання здобувачем вищої освіти. Знає і грамотно використовує термінологію ветеринарної медицини. Знає правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхи їх ентерального чи парентерального застосування, розуміє механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин.
--	--

Екзамен складається з 4-х теоретичних питань. Максимальна кількість балів за екзамен – 20.

За досягнення у науковій, дослідницькій та іншій діяльності, пов'язаній із навчальною дисципліною (участь і перемога в олімпіадах, конкурсах наукових робіт, підготовка наукових публікацій, участь у конференціях, міжнародних проєктах, науково-дослідній роботі кафедри тощо), здобувачу вищої освіти можуть бути нараховані заохочувальні бали понад основну шкалу оцінювання. Загальна кількість заохочувальних балів під час поточного контролю з навчальної дисципліни не може перевищувати 10 балів.